

Összefoglalás A szezonban erősebb és gyakran kedvezőtlen hullámhosszon sugárzó, mesterséges fényforrások használata károsan hat az élővilágra és egészségünkre. A Nemzetközi Sötét Égbolt Szövetség vezető szerepet vállal a mesterséges éjszakai fények hatásainak megállapításában és nyilvánosságra hozatalában az emberi egészség, a vadon élő állatok és növények(!) érdekében. Ezért, olyan ún. csillagos égbolt parkokat hoznak létre olyan területeken, ahol a zavaró fényektől mentes, éjszakai tájkép megőrizhető.

Eldadásunk egy kérdőíves vizsgálat eredményeit ismerteti, melynek felvételezésére két-két, páronként közel azonos lakosságszámú településen került sor. Az egyik település-pár Répáshuta és Cserépváralfa, a Bükk-hegységben, ahol az előbbi település közelében csillagos égbolt park működik, míg az utóbbi falu ettől távol található. A felmérés másik település-párja Hortobágy, ahol szintén csillagos égbolt park működik, illetve Újszentmargita, ahol nem. Kutatási hipotézisünk az, hogy a parkok kapcsán közvetlen tájékoztatásban is részesített települések lakossága alaposabb ismeretekkel rendelkezik a fényszennyezésről, mint a másik település polgárai. A kérdőívben található 21 kérdés elsősorban a világítás hatásaira, a világítási szokásokra, a kitérőt és a csillagos égbolt kapcsolatára, valamint az energia-takarékossággal kapcsolatos ismeretekre vonatkozik. A felvételezésekre 2019 márciusa és 2020 januárja között került sor. A kutatást támogatja az EFOP-3.6.2-16-2017-00014 pályázat.

Kulcsszavak: fényszennyezés, csillagos égbolt park, kérdőív

HIPOTÉZIS: A Csillagos Égbolt Parkok közelében levő település lakosai alaposabb ismeretekkel rendelkeznek, mint a térség hasonló települései.

TELEPÜLÉSEK: Családonként max. 1 fő

Céltelepülés: Répáshuta: 33 válasz (424 lakosból) Kontroll: Cserépváralfa 30 válasz (382 lakos)

Hortobágy: 41 válasz (1470 lakosból) Újszentmargita 36 válasz (1473 lakosból)

Próba-felvételezés: Egerbocson, kiderült, hogy sok a 30 kérdés.

Ezért levítettük 21-re. Ebből 12-t dolgoztunk fel, három csoportban.

Hatások
Világítási szokások
Tudás a fényről és a csillagokról.

Köszönetnyilvánítás: A fényszennyezéssel kapcsolatos kutatásokat támogatta az EFOP-3.6.2-16-2017-00014 "Nemzetközi kutatási környezet kialakítása a fényszennyezés vizsgálatának területén" elnevezésű pályázat.

A kérdőív felépítése

A kérdőívben feleletválasztós, nyílt- és zárt végű kérdések megválaszolását kértük. A nyílt kérdésekre rövid, egyértelmű válaszokat vártunk, emellett a zárt, feleletválasztási igényű kérdésekben, rangsorolást igénylő és intenzitáskérdések megadására került sor.

A kérdések 5 fő csoportba sorolhatók:

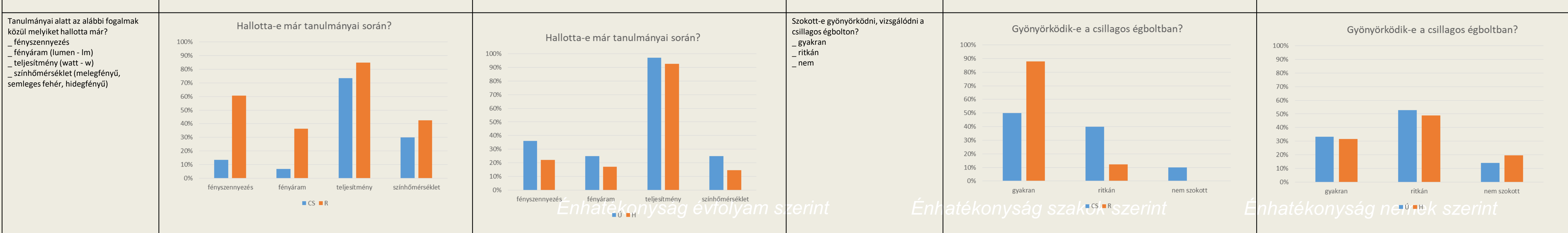
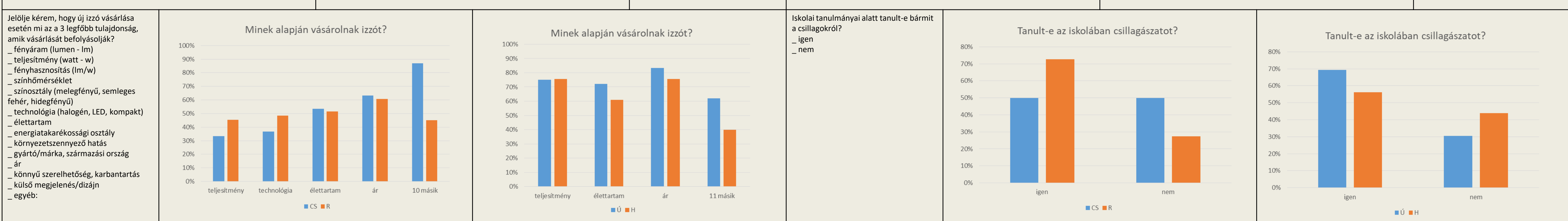
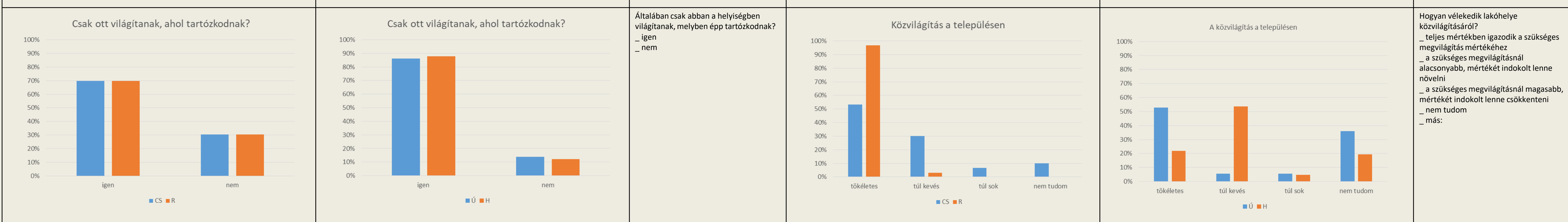
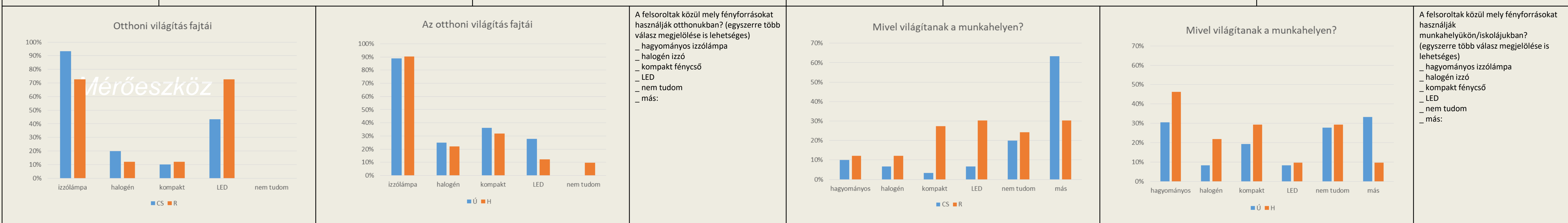
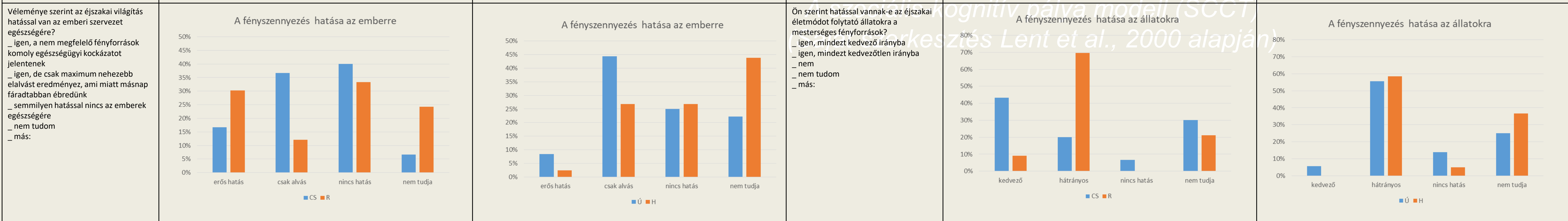
(i) A világítás hatásairól tanuskodó ismeretek; ahol a különböző lámpatípusok felismerését követően a kitérőt nyilatkoztak az éjszakai világítás hatásáról emberi szervezet egészségére, illetve az állatvilág számára zavaró hatásaira vonatkozóan.

(ii) A (ii) csoportban a világítási szokásokra otthon, iskolában/munkahelyen, közterületen kérdeztünk rá. Az éjszakai nyugodt és pihentető alvást a teljes sötétségbe burkolózó hálószobában érhetjük el. A pihentető alvás minőségét befolyásolja a közterületről beszűrődő fény és a használatban lévő elektronikus eszközök.

(iii) Erre vonatkozóan vártunk válaszokat a (iii) „mi fásztja, stresszeli az embereket saját életükben” kérdéscsoportban.

(iv) A következőkben (iv) a kitérőt és a csillagos égbolt kapcsolatára voltunk kíváncsiak, ahol arról nyilatkoztak a megkérdezettek, hogy gyönyörködnek-e, vizsgálódnak-e egyáltalán a csillagos égbolton, kiegészítve azzal, hogy mely égi objektumokat ismerik fel.

(v) Az utolsó kérdéscsoportban (v) további csillagászati, egyéb energiatakarékossággal kapcsolatos ismeretek kerültek a középpontba, ezek közül pedig kiemelkedő kérdésként szerepelt, hogy hallott-e már a fényszennyezés problémaköréről, illetve ha igen, akkor milyen forrásból értesült róla.

KONKLÚZIÓ: A Bükkben teljesül a hipotézis, azaz a répáshutaiak tájékozottabbak, mint a kontrolltelepülések lakói. A Hortobágyon Ugyanez nem teljesül.

Bővebben az on-line szekcióban és a részletes tanulmányban...